

М. М. Вегеш, М. Ю. Токар

Комуністична партія Закарпатської України

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ ЗАКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ (КПЗУ) – політична організація, що діяла на Закарпатті 1944–45. правонаступниця [Закарпатського крайового комітету Комуністичної партії Чехо-Словаччини](#). Створ. на установ. конф. у м. Мукачеве (нині Закарп. обл.). До складу ЦК КПЗУ увійшло 23 особи, серед них – [О. Борканюк](#), [М. Климпотюк](#). Першим секр. ЦК обрано *І. Туряницю*, його заст. – Д. Тарахонича, секр. – С. Вайса, І. Леднея. Офіц. друк. органом була г. [«Закарпатська правда»](#). Осн. завданням партія вважала возз'єднання Закарп. України з УРСР, тому зобов'язала своїх чл. очолити рух за єдність українського народу та найближчим часом вирішити соц.-екон. і нац.-культурні проблеми шляхом радянізації краю. На практиці це означало створення різноманіт. комітетів, які за підтримки силових структур займалися конфіскацією приват. землеволодінь і об'єднанням їх у колгоспи, ліквідацією т-в «Просвіта» й «Пласт», заснуванням комуніст. молодіж. організацій тощо. Крім того, проводилася посиленна «чистка» новоприйнятих комуністів, зважаючи на особливості нещодав. перебування краю у складі іноз. держави та участь в ін. політ. організаціях у 1920–30-х рр. У своїй діяльності КПЗУ спиралася на створювані масові профспілк., молодіжні, культурно-мист. і спорт. організації. На 1-му з'їзді нар. комітетів КПЗУ 26 листопада 1944 ухвалено Маніфест про возз'єднання Закарп. України з УРСР. Після виконання осн. завдання існування КПЗУ як окремої структурно-організац. одиниці стало недоцільним. 15 грудня 1945 ЦК ВКП(б) вирішив перевести чл. КПЗУ у ВКП(б), що зумовило чергову хвилю парт.-політ. «чистки» кадрів (переведено всього 38 % чл. КПЗУ). Замість ЦК КПЗУ організовано обл. комітет КП(б)У, 5 січня 1946 затв. його новий склад.

Рекомендована література

1. Нариси історії Закарпатської обласної партійної організації. Уж., 1980;
2. Макара М. Закарпатська Україна: шлях до возз'єднання, досвід розвитку (жовтень 1944 – січень 1946 р.). Уж., 1995;
3. Остапеч Ю., Токар М. Закарпаття через призму політичних виборів // *Studia Regionalistica*. 2009. № 2.

Бібліографічний опис:

Комуністична партія Закарпатської України / М. М. Вегеш, М. Ю. Токар// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-4427>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).